

Utdanningsdirektoratet

Høring – lokalt gitt muntlig eksamen

Norsk Lektorlag viser til høringsbrev fra 10.01.2013

Behov for mer enhetlig nasjonal praksis

Norsk Lektorlag mener det trengs mer presise, nasjonale regler og veiledninger. Dagens vedtekter og retningslinjer for lokalt gitt muntlig eksamen har ført til svært ulik praksis og urimelig forskjellsbehandling av elevene til eksamen. Det er derfor meget positivt at direktoratet nå foreslår forskriftsendringer som skal rette opp dette. Norsk Lektorlag mener at de foreslåtte endringene vil bidra til mer enhetlig praksis, først og fremst fordi de begrenser skoleeieres muligheter til å velge. Vi har nasjonale læreplaner, felles nasjonale mål for elevenes læringsresultater i fagene og samordnet opptak til høyere utdanning basert på karakterer fra videregående skole. Derfor bør det også være felles nasjonale regler som sikrer mest mulig lik behandling ved sluttvurdering over hele landet. For at de foreslåtte endringene skal føre til en bedring, må både forskrift og veiledning til forskrift formuleres meget presist. Høringsbrevet peker på at gjeldende forskrift tilsier at lokalt gitt eksamen *ikke skal organiseres på en slik måte at eleven bare prøves i en liten del av læreplanen i faget*. Når det likevel har oppstått en misforståelse om at eleven kun skal prøves i den begrensede delen av læreplanen som blir oppgitt til forberedelsesdelen, viser dette at man ikke kan bli tydelig nok i budskapet til skolene. Norsk Lektorlag anbefaler derfor at direktoratet utarbeider detaljerte veiledninger for avvikling av lokalt gitt eksamen i de ulike fagene. Veiledningene bør særlig innrettes mot to forhold: prosedyrer for ryddig og lik behandling av elevene og prosedyrer for å hindre fusk, både fra elevenes og skolens side.

Nasjonal fastsetting av eksamensmodell.

Norsk Lektorlag mener det er svært viktig at det fastsettes nasjonalt om muntlig eksamen skal gjennomføres med forberedelsesdel eller ikke. Systemet med standpunkt-karakterer innebærer en sluttvurdering som gir stort lokalt handlingsrom, svært mange vurderingsformer, mulighet til individuell tilpasning og med mulighet til å bruke lokalt, faglig skjønn. Eksamen skal på den andre siden virke som nødvendig korrektiv til og kalibrering av sluttvurdering med standpunkt-karakter, og må være mest mulig lik over hele landet. En strammere eksamensordning vil gi tydeligere signaler om at eleven gjennom hele skoleåret må forberede seg i alle læreplanmål. Norsk Lektorlag er imidlertid i tvil om det er klokt å lage en eneste felles eksamensordning for alle fag ved lokalt gitt muntlig eksamen. Det kan være behov for ulike ordninger for ulike fag. Derfor ville det beste være om vi får sentrale retningslinjer for ulike fag, der variasjonen i

Adresse: Akersgt. 41
0158 OSLO

Internettisider:
WWW.NORSKLEKTORLAG.NO

Tlfnr 24 15 50 00
Faksnr. 24 15 50 01
Lederens mobtlf. 913 27 691

E-post:
SEKRETARIATET@NORSKLEKTORLAG.NO

Generalsekretærens mobtlf. 481 71 611

eksamensordningen er basert på fagenes egenart. Dette kan særlig gjelde ulike sider ved bruk av forberedelsesdel.

Norsk Lektorlags vurdering av de foreslåtte modellene.

Av direktoratets to foreslåtte modeller er det kun modell A, eksamen uten forberedelsesdel, som virkelig kan sikre mer lik praksis. Modell B, med kortere forberedelsesdel, vil redusere, men likevel videreføre dagens ulemper. Det siste kan sies ut fra de erfaringer som er gjort med dagens ordning, der vi ser at nasjonale intensjoner ikke uten videre blir forstått og fulgt opp lokalt.

Den foreslåtte modell A – helt uten forberedelsesdel – fremstår imidlertid som unødvendig rendyrket. Det er uheldig at modell A i høringsbrevet foreslås som eneste alternativ til løsning på de problemene som oppstår av dagens ordning. Stilt overfor slike alternativer vil Norsk Lektorlag foretrekke modell A. Vi mener imidlertid at det vil være en bedre løsning om direktoratet fastsetter en tredje modell, C, der elevene får en kort forberedelsesdel samme dag som eksamen og i kontrollerte former. I flere fag finnes det faglige argumenter for en kort forberedelsesdel der elevene innledningsvis får en viss tid til å bearbeide fagstoff som de skal ta utgangspunkt i under eksaminasjonen. I fremmedspråk/engelsk kan dette være lytteprøver/film-snutter, i musikk lytteprøver osv. Fordelen med en slik kort forberedelsesdel vil være at eleven får tid til å reflektere over et gitt fagstoff og til å samle seg før møtet med eksaminator og sensor. Med en forberedelsesdel på 30 minutter vil det være praktisk mulig å organisere løpende eksaminering av kandidatene. Fagstoffet, inkludert eventuelle hjelpemidler, bør være begrenset, kontrollerbart og tilpasset eksamensoppgaven(e), og forberedelsene må foregå under tilsyn av eksamensvakter. Med en slik modell bør elevene kunne ta med egne notater/stikkord fra forberedelsesdelen til støtte under samtalen med eksaminator, men et slikt notat skal i seg selv ikke vurderes. Denne modellen med kort forberedelsesdel umiddelbart før eksaminering praktiseres ved dagens privatisteksamen, og er dessuten praksis ved eksamen for elever ved enkelte offentlige skoler. Dette er altså en velprøvd modell, og vi ser derfor ingen grunn til at denne modellen ikke kan gjennomføres for alle elever.

Den foreslåtte modell B kan lett komme til å videreføre dagens problemer selv om forberedelsestiden reduseres til en dag/24 timer. Dersom denne modellen velges, bør ikke eksamen tillates lagt til mandag, og direktoratet bør også utelukke forskjellsbehandlingen som ligger i bevegelige helligdager, for eksempel at eksamen legges til tirsdag etter pinsehelgen. Dersom direktoratet velger modell B, vil det være svært viktig at innholdet i forberedelsesdelen presiseres. Det bør i tilfelle også forskriftsfestes at elevene ikke skal bruke eksamenstiden til å holde en presentasjon, og det må presiseres at eleven også alltid skal eksamineres i flere læreplanmål enn de som inngår i oppgaven til forberedelsesdelen.

Sentrale retningslinjer

Norsk Lektorlag mener at det bør foreligge retningslinjer for muntlig eksamen i alle fag. Disse retningslinjene bør utarbeides sentralt, og det lokale handlingsrommet bør begrenses så mye det er praktisk mulig. Som nevnt innledningsvis blir lokale vurderinger og tilpasninger godt ivaretatt gjennom vurdering til standpunktkarakterer. Det er svært uheldig at dagens regler for lokalt gitt muntlig eksamen har gitt rom for en praksis der elever har kunnet avlevere utenat-lærte, ferdige presentasjoner av et par læreplanmål og oppnå gode karakterer. Modell B representerer denne eksamensformen, og nye retningslinjer må bli svært tydelige dersom modell B skal brukes for å oppnå forbedring.

Muntlig – praktisk eksamen

Muntlig-praktisk eksamen omfatter svært ulike fag, og fagenes egenart må styre valg av eksamensmodell, men også her anbefaler vi at direktoratet foretar en gjennomgang med tanke på innstramming for å hindre forskjellsbehandling. Høringsbrevets forslag om ny modell A eller B

gjelder kun muntlig eksamen. De samme prinsippene som nevnt ovenfor, bør også legges til grunn ved muntlig-praktisk eksamen. Også her kan (en modifisert) modell A, skissert som modell C ovenfor, med tid til praktiske laboratorieøvelser og lignende, være en bedre løsning enn dagens ordning.

Vennlig hilsen

Gro Elisabeth Paulsen (sign.)
Leder
Norsk Lektorlag